

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distributus

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

De Vsuris. Cap. XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

S V M M A R I V M .

- 1 An crimen usurarum sit mixti fori.
- 2 Si coram Iudice ecclesiastico pendeat causa civilis super usuris, Iudex laicus supersedere debet in causa criminali.
- 3 Quibus pœnis plerendus sit qui usuras exercet.
- 4 Hoc crimen quomodo probetur.
- 5 Quando sufficiant testes singulares ad probandum hoc crimen.

C A P. XVII.

De Usuris.

- 1 **N**on mediocris est inter Doctores altercatio, an usurarum crimen sit mixti fori: alij enim putant usurarum prohibitionem à iure canonico originè sumpsisse *ex text. in cap. 2. de usur. & idèd huiusmodi crimen esse merè ecclesiasticum* censet *Graff. par. 2. lib. 2. cap. 24. n. 42. & alij, quibus adde Bart. in l. 1. nu. 6. C. de Sum. Trin. vbi dicit, quod de iure civili usuræ erant permissa per text. in l. eos C. de Usur. ex quo infert Marant. de ord. Iudic. disput. 5. qq. legalium num. 10. Ricc. in Collect. dec. 2078. par. 5. quod Iudex secularis non potest contra usurarios procedere, nisi per particulares constitutiones, & statuta loci usuræ prohibeantur.*
- Alij verò tenent, usuras etiam de iure Codicis vetitas esse in

auth. ad hęc C. eod. tit. de usur. & idèd esse mixti fori: & hanc esse magis communem dicunt Doctores relati in Syntag. opin. comm. tit. de Usur. cap. 1. 3. & 4.

Praxis tamen obseruat, quod si quæstio sit facti, puta quia non dubitatur, an contractus sit usurarius, tunc uterq. Iudex est competens *Franc. Marc. decis. 535. p. 1. quem refert Ricc. in Collect. decis. 2078. par. 5. Si verò inter partes vertitur quæstio iuris, scilicet an contractus sit usurarius, vel non, tunc cognitio spectat ad Iudicem Ecclesiasticum priuatimè quoad laicum, vt dicunt Doctores apud Dian. par. 1. tract. 2. ref. 78. Bellett. in Disquis. cleric. tit. de fauor. cleric. real. § 4. n. 130. & communem dicit Clar. § fin. q. 37. vers. quero igitur Ricc. in Collect. dec. 2045. par. 5. siue quæstio iuris huiusmodi in iudicio deducatur principaliter, siue incidenter, cap. tuam de ord. cogn. cap. lator Qui fil. sit. leg. Mart. par. 2. de Iuris. c. 43. n. 75: què refert, & sequitur Layman. l. 4. tract. 9. cap. 2. n. 9: quicquid in contrarium dicat Clar. d. q. 37. vers. quero igitur in fin.*

2 Vnde si coram Iudice ecclesiastico pendeat causa civilis super usuris, Iudex Laicus supersedere debet in causa criminali, etiam si primo loco coram eo fuerit intentata, & expectari debet exitus causæ civilis; quamvis enim causa criminalis regulariter suspendat iudicium civile: *l. per minorem ff. de Iudic. l. fin. C. de ord. Iudic. hoc tamen nõ procedit, quãdo causa criminalis pendet à re-*

solu-

soluzione causæ ciuilibus, & sententia in ciuili causa lata parit exceptionem rei iudicatę in criminali, vt in hoc casu *Gratian. discept. 394. numer. 24. & seq. Rot. in Romana pecuniaria 28. Iunij 1604. coram Millino, quam refert Ricc. in Collect. decis. 1954. par. 5.*

3 Qui verò vsuras exercet, vltra vsuram restitutionem, arbitrio Iudicis punitur tam de iure ciuili, vt d. *Clar. in d. vsura vers. sed qua no Ricc. in Collect. decis. 559. par. 3.* quam de iure canonico *Mirant. loco cit. nu. 4. & 13.* & incurrit etiã alias pœnas impositas in cap. quia in omnibus de *Vsur.*

Addit *Ricc. in Collect. dec. 2046 par. 5.* quod in Regno Neapolis vsuræ prohibentur sub pœna publicationis bonorum.

4 Probari autem debet hoc crimē concludenter per testes, vel confessionem, quādo agitur criminaliter, & ad puniendum *Bursat. cōf. 135. nu. 13. lib. 2. Honded. cōf. 33. num. 56. lib. 2.* quos refert *Ricc. in Prax. for. eccles. par. 2. ref. 52.* nisi contractus sit suspectus ab initio, veluti si probetur, originalem causam fuisse contractum mutui, vel si persona, cum qua contrahitur, sit vilis, & solita fœnerari: tunc enim facilius præsumitur vsura, illaque coniecturis, & præsumptionibus probatur, vt d. *Ricc. loco cit. d. ref. 52.* idem dicendum, quando in contractu interesse taxatur, vel exigitur lucrum cessans non concurrentibus illis tribus cōditionibus, videlicet quod creditor sit solitus negotiari: secundò quod habuerit merces præ-

manibus: tertio quod debitor pecuniæ mutuata fuerit in mora, vt *decisum refert idem Ricc. in Collect. decis. 622. par. 3.* vbi etiam dicit, quod contractus ex modicitate pretij iuncto pacto de retrouendendo iudicatur illicitus.

5 Vbi verò non agitur de certo actu, sed tantum de consuetudine vsurarum, tunc sufficiunt testes etiam singulares, & vsurarum participes concurrentibus tamē præsumptionibus, & coniecturis arbitrio Iudicis *cap. illo vos de Pignor. cap. cum in Dicepsi de Vsur. Ferr. qq. mor. par. 1. 7. 36. nu. 5.* vbi citat *Mascard. de Probat. lib. 3. conclus. 1419. num. 14. & 15. Farinae in Tract. de Testib. q. 64. n. 199. Menoch. de Arbitr. cas. 247.*

SVM MARIVM.

- 1 Crimen Simonia est merè ecclesiasticum.
 - 2 An de iure diuino reperiatur pœna contra Simoniacos.
 - 3 An simonia mentalis obliget ad restitutionem.
 - 4 In vsura mentali sola intentio obligat ad restitutionem.
 - 5 Simoniacus conuentionalis quas pœnas incurrat.
 - 6 Quibus pœnis plectitur Simoniacus realis.
- Quando Simoniacus excusetur à prædictis pœnis,
Item quo casu possit Episcopus cum Simoniacis dispensare, ibidem.
- 7 An qui sciunt aliquos commisisse simoniam, teneantur eosdem reuelare.
 - 8 Quando Simonia dicatur realis.
 - 9 Emens